

Nr 17.

Ankom till riksdagens kansli den 16 april 1942 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 11 juni 1937 (nr 348) om krigsförsäkring för ombord å fartyg tjänstgörande personer, m. m.

Genom en den 6 mars 1942 dagtecknad proposition, nr 107, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

1) Lag

angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 11 juni 1937 (nr 348) om krigsförsäkring för ombord å fartyg tjänstgörande personer.

Härigenom förordnas, att 1 § lagen den 11 juni 1937 om krigsförsäkring för ombord å fartyg tjänstgörande personer¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

1 §.

Där inom — — — bestämmelser gälla.

Vad i — — — utländskt fartyg.

Har inom område och under tid, som i första stycket avses, person som anges i första eller andra stycket blivit borta samt all underrättelse om honom upphört, skall han anses hava omkommit genom olycksfall till följd av krigsåtgärd, där ej med hänsyn till antaglig tid och plats för försvinnandet eller andra omständigheter finnes sannolikt, att annan orsak till försvinnandet förelegat. I fall, varom nu är fråga, skall begravningshjälp icke utgå.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse se SFS 1941: 540.

2) Förordning

med tillägg till förordningen den 13 april 1940 (nr 213) om ersättning av statsmedel i vissa fall för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsätgård.

Härigenom förordnas, att till förordningen den 13 april 1940 om ersättning av statsmedel i vissa fall för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsätgård, skall fogas en ny paragraf, betecknad 4 §, av följande lydelse.

4 §.

Har inom sådant område och under sådan tid, att lagen om krigsförsäkring för ombord å fartyg tjänstgörande personer är gällande, person som angives i 1 eller 3 § blivit borta och har all underrättelse om honom upphört, skall han anses hava omkommit genom olycksfall till följd av krigsätgård, där ej med hänsyn till antaglig tid och plats för försvinnandet eller andra omständigheter finnes sannolikt, att annan orsak till försvinnandet förelegat.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i propositionen framlagda författningsförslagen, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Gällande författningsbestämmelser.

I 1 § *lagen den 11 juni 1937 (nr 348) om krigsförsäkring för ombord å fartyg tjänstgörande personer* föreskrives, att vissa i lagen givna särskilda bestämmelser skola gälla, om i lagen avsedd person »till följd av krigsätgård drabbas av olycksfall i eller utom arbetet». Lagens bestämmelser tillämpas, då det med upprätthållande av vanliga krav på bevisning kan anses styrkt, att olycksfall till följd av krigsätgård föreligger.

Enligt *kungörelsen den 28 juni 1941 (nr 541) angående tillämpning av lagen om krigsförsäkring för ombord å fartyg tjänstgörande personer* skall lagen äga tillämpning tillsvi vidare inom samtliga farvatten samt, vid vistelse i land, inom utrikes ort där fartyget befinner sig.

I detta sammanhang må omnämnas, att *lagen den 17 juni 1916 (nr 235) om försäkring för olycksfall i arbete* i 26 § innehåller bestämmelser, enligt vilka kravet på bevisning rörande vad som inträffat är mindre starkt än i krigsförsäkringslagen. I paragrafen avses bland annat det fall, att fartyg förlist och sjöman omkommit, utan att man därom kunnat erhålla under-

rättelse. Livränta till anhörig skall utgå, då det »kan skäligen antagas» att den som blivit borta omkommit till följd av olycksfall i arbete.

Särskilda bestämmelser om ersättning, då olycksfall förorsakats av krigsätgård, finnas även i andra författningar. Enligt *kungörelsen den 27 oktober 1939 (nr 755) om höjning av vissa ersättningar enligt förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall* skall till ersättning, som på grund av försäkring enligt bestämmelserna i förordningen utgår såsom sjukpenning, livränta eller begravningshjälp, utgivnas ett tillägg motsvarande 50 procent av ersättningen för den händelse att olycksfall, som avses i förordningen, förorsakats av krigsätgård. — Slutligen stadgas i 1 § *förordningen den 13 april 1940 (nr 213) om ersättning av statsmedel i vissa fall för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsätgård*, att, om svenskt fartyg genom sjöolycka utom riket går förlorat eller efter sådan sjöolycka förklaras icke vara iståndsättligt och person, som varit tjänstgörande ombord å fartyget, under å fartyg företagen hemresa till Sverige drabbas av olycksfall till följd av krigsätgård inom sådant område och under sådan tid, att lagen om krigsförsäkring för ombord å fartyg tjänstgörande personer är gällande, så skall, där nämnda lag dock icke är tillämplig å olycksfallet, ersättning utgivnas av statsmedel. Har person, som varit tjänstgörande ombord å svenskt fartyg, i annat än i 1 § avsett fall under hemresa till Sverige drabbats av olycksfall till följd av krigsätgård, äger Kungl. Maj:t, om skäl därtill äro, jämlikt 3 § besluta, att ersättning i anledning av olycksfallet skall utgivnas av statsmedel.

Framställning om lagändring.

I skrivelse den 6 december 1941 hava Sveriges redareförening, Sveriges fartygsbefälsförening, svenska maskinbefälsförbundet, svenska sjöfolksförbundet och svenska stewartsföreningen hemställt om sådan ändring av 1937 års krigsförsäkringslag, att densamma skulle bliva tillämplig även i de fall, då det icke kunde avgöras, huruvida inträffat olycksfall hade sin grund i krigsätgård eller ej.

Yttranden i anledning av organisationernas framställning.

Över organisationernas skrivelse hava yttranden avgivits av riksförsäkringsanstalten, kommerskollegium och de ömsesidiga socialförsäkringsbolagens förening. Därefter har försäkringsrådet yttrat sig över samtliga handlingar i ärendet. Sveriges radiotelegrafistförening har erhållit tillfälle att avgiva yttrande men icke begagnat sig därav. Beträffande innehållet i de avgivna yttrandena får utskottet hänvisa till propositionen sid. 5—7.

Föredragande departementschefen, statsrådet Möller, har anfört, att den verkställda utredningen syntes hava bestyrkt, att författningsändringar borde vidtagas för att möjliggöra ersättning även i fall, beträffande vilka det visserligen icke kunde påvisas, att inträffad skada förorsakats av krigsät-

gärd, men i fråga om vilka skäl med större eller mindre sannolikhet talade för att så varit förhållandet. Vidare har departementschefen anfört följande:

»I ett nytt tredje stycke av 1 § lagen om krigsförsäkring för ombord å fartyg tjänstgörande personer synes sålunda böra föreskrivas, att, om inom område och under tid, som nämnas i paragrafens första stycke, person som avses i paragrafen blivit borta samt all underrättelse om honom upphört, han skall anses hava omkommit genom olycksfall till följd av krigsåtgärd, där ej med hänsyn till antaglig tid och plats för försvinnandet eller andra omständigheter finnes sannolikt, att annan orsak till försvinnandet förelegat. I nu ifrågavarande fall synes begravningshjälp ej böra utgå. Uttrycklig bestämmelse härom synes erforderlig. Försäkringsinrättning bör vara berättigad att av anhörig, till vilken livränta enligt lagens regler bör utgå, såsom villkor för utbetalning därav fordra förklaring på heder och samvete, att den anhörige saknar varje underrättelse om den försäkrade. I fråga om omyndig torde sådan förklaring böra inforas från förmyndaren. Vidare synes böra gälla, att rätten till livränta enligt krigsförsäkringslagen skall upphöra, därest den försäkrade finnes vara vid liv eller hava avlidit av annan orsak än olycksfall till följd av krigsåtgärd. Bestämmelser av nu angiven innebörd återfinnas i 26 § andra och tredje styckena lagen om försäkring för olycksfall i arbete. Försäkringsrådet har föreslagit, att i nu förevarande sammanhang i krigsförsäkringslagen bör införas föreskrift, motsvarande innehållet i nämnda stycken. Vad i desamma stadgas synes emellertid — sedan det förklarats, att försvinnande, varom nu är fråga, skall anses såsom olycksfall på grund av krigsåtgärd — gälla på grund av föreskriften i 1 § första stycket krigsförsäkringslagen, att stadgandena i 1916 års olycksfallsförsäkringslag i princip skola tillämpas. Särskild föreskrift i ämnet synes därför vara onödig.

Stadganden motsvarande de sålunda av mig beträffande krigsförsäkringslagen föreslagna synas böra införas även i 1940 års förordning om ersättning av statsmedel i vissa fall för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsåtgärd, samt i 1939 års kungörelse om höjning av vissa ersättningar enligt förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall.»

Lagrådet, som yttrat sig över förslaget till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen om krigsförsäkring för ombord å fartyg tjänstgörande personer, har lämnat detsamma utan erinran.

Utskottet.

Vid granskning av de nu till behandling föreliggande förslagen har utskottet ej funnit anledning till erinran. Utskottet får därför hemställa,

att förevarande proposition måtte bifallas av riksdagen.

Stockholm den 16 april 1942.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Norman*, *Linder**, *Löfvander*, *Olof Carlsson*, *Sten*, *Beck-Friis* och *Näslund*;

från andra kammaren: fröken *Hesselgren*, fröken *Andersson*, herrar *Olovson* i *Västerås*, *Hallagård*, *Hermansson*, *Holm*, fru *Johansson** och herr *Lundgren*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
